

Vergaderjaar 1985–1986

19562

**Wijziging van de Wet op de omzetbelasting 1968
(verhoging van de tarieven)**

Nr. 3

MEMORIE VAN TOELICHTING**Algemeen**

Het onderhavige wetsvoorstel behelst een verhoging van het verlaagde en het algemene tarief van de omzetbelasting met één procentpunt tot 6 percent onderscheidenlijk 20 percent. Het voorstel beoogt een bijdrage te leveren aan de omvangrijke negatieve budgettaire gevolgen die met name voortvloeien uit de verminderde aardgasbaten als gevolg van de sterk gedaalde olieprijs.

Zoals is uiteengezet in de brief van 8 april 1986 aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal (Kamerstukken II 1985–1986, 19479, nr. 1) noopt de sterke daling van de aardgasbaten tot het tijdig nemen van maatregelen. Het pakket maatregelen bestaat, zoals is aangegeven in vorenbedoelde brief, voor 5 ¼ miljard uit ombuigingen en voor 4 miljard uit maatregelen in de inkomst sfeer. Deze laatste maatregelen omvatten:

	Opbrengst op kasbasis in 1987
— een beperking van de hoogte van de voorraad- en de vermogensaftrek	1,8 mld.
— een verhoging van de beide b.t.w.-tarieven met één procentpunt	2,0 mld.
— verkoopopbrengst van een aantal staatsdeelnemingen	0,25 mld.

Als ingangsdatum voor de eerste twee maatregelen in de inkomst sfeer stellen wij voor 1 oktober 1986.

De voorgestelde verhoging van beide tarieven met één procentpunt betekent een verhoging van het prijsindexcijfer met 0,6 percent. Zoals is aangegeven in de brief van 8 april jl. wordt voor 1987, met inbegrip van het effect van de voorgestelde b.t.w.-verhoging, niettemin een lichte daling van het consumptieprijspeil verwacht van 0 à 0,5 percent, waarvan alle inkomensgroepen profiteren. Wij achten de voorgestelde b.t.w.-verhoging dan ook in dit opzicht verantwoord.

De geschatte opbrengst van het voorstel bedraagt circa f 2 mld. structureel, te weten f 580 mln. uit hoofde van de verhoging van het verlaagde tarief en f 1460 mln. uit hoofde van de verhoging van het algemene tarief.

Voor 1986 wordt de opbrengst van de b.t.w.-verhoging geraamd op circa f 175 mln. op kasbasis. Bij deze memorie is gevoegd het standaard-formulier «Overzicht van de financiële gevolgen voor de rijksbegroting».

Nu deze verhoging noodzakelijk wordt gemaakt door de ontwikkelingen van de olieprijs stellen wij ons voor – zoals reeds is vermeld in vorenge-noemde brief van 8 april jl. en zoals ook nader is toegelicht door de ondergetekende tijdens het debat over die brief in de Tweede Kamer der Staten-Generaal op woensdag 23 april 1986 – dat, wanneer en in de mate waarin de olieprijs weer boven het niveau van f 60 per vat komt, de daaruit voortvloeiende overheidsinkomsten zullen worden aangewend om met prioriteit de verhoging van het hoge b.t.w.-tarief ongedaan te maken, respectievelijk de loon- en de inkomstenbelasting te verlagen.

Kleine-ondernemersregeling

De ondernemers die een vermindering van belasting genieten op grond van de in artikel 25 van de Wet op de omzetbelasting 1968 opgenomen kleine-ondernemersregeling zijn in drie groepen te onderscheiden:

- ondernemers met een per saldo (dat wil zeggen na aftrek van voorbelasting) verschuldigde belasting van minder dan f 2300 per jaar; zij behoeven in het geheel geen belasting te voldoen;
- ondernemers met een per saldo verschuldigde belasting van f 2300 tot f 2500; zij krijgen een vaste vermindering van f 2300;
- ondernemers met een per saldo verschuldigde belasting tussen f 2500 en f 4150; zij krijgen een vermindering ten bedrage van het verschil tussen f 4150 en die belasting (degressieve vermindering).

De overgang van de tweede naar de derde groep verloopt niet geleidelijk; de vermindering valt in dat geval in één keer terug van f 2300 naar f 1650¹, derhalve met f 650. Het verschijnsel van deze «knik» is ontstaan bij de verhoging van het algemene tarief van 14% naar 16% per 1 januari 1973. De op dat moment in de kleine-ondernemersregeling opgenomen bedragen zijn ter gelegenheid van deze verhoging niet alle in dezelfde mate aangepast. Het laagste bedrag uit de regeling is namelijk extra verhoogd vanwege de geldontwaarding. Daarmee kwam een einde aan een regeling waarbij alle overgangen glijdend verliepen. Bedroeg de knik aanvankelijk f 350, in de loop der tijd is hij toegenomen, laatstelijk door de tariefverhoging per 1 januari 1984, van f 400 tot f 650. Naast de elkaar opvolgende tariefverhogingen speelt sinds 1 januari 1979 hierbij een rol het verbod in de zesde b.t.w.-richtlijn (artikel 29, lid 2, letter a) de degressieve vermindering te verruimen. Alleen het bedrag van f 2300 kan nog worden aangepast ten einde de reële waarde daarvan gelijk te houden. Bij aanpassing aan de voorgestelde tariefverhogingen zou dit bedrag moeten worden verhoogd tot f 2525, in welk geval de vermindering in één keer zou terugvallen van f 2525 naar f 1625². De knik zou hierdoor wederom groter worden (f 900 in plaats van f 650). Tevens zou daardoor het traject van de vaste vermindering, als overgang tussen volledige vrijstelling en degressieve vermindering, verdwijnen.

Het verschijnsel van de knik is aanleiding geweest de Europese Commissie machtiging te vragen voor een andere opzet van de kleine-ondernemersregeling. Deze machtiging is verkregen. Om te voorkomen dat als gevolg van de onderhavige tariefverhogingen de knik verder zou toenemen, wordt voorgesteld met ingang van het komende kalenderjaar een nieuwe opzet van de kleine-ondernemersregeling in werking te laten treden. Deze opzet bevat een ander verloop van de degressieve vermindering.

Voor de nieuwe regeling is uitgegaan van de bovengrens van f 4150. Door vanuit dat punt een lijn te trekken met een degressiefactor van 1,1 (in plaats van de aan de huidige regeling ten grondslag liggende factor 1), verdwijnt de knik uit de regeling. In de bij deze memorie gevoegde grafiek is aangegeven hoe de vrijstelling en de degressieve vermindering

¹ f 4150 minus f 2500.

² f 4150 minus f 2525.

daardoor gaan verlopen. In deze grafiek is tevens aangegeven het verloop in de huidige opzet van de regeling, wanneer daarbij rekening zou worden gehouden met een aanpassing van het bedrag van f 2300 tot f 2525 als gevolg van de tariefverhoging.

Uit de grafiek blijkt dat in de nieuwe opzet de maximale vermindering – en daarmee het omslagpunt – wordt bereikt bij een bedrag van f 2173,80. Voorts blijkt daaruit dat ondernemers met een per saldo verschuldigde belasting tussen f 2173,80 en – na verhoging van het huidige bedrag van f 2300 – f 2525 ten opzichte van de huidige regeling een geringere vermindering van belasting verkrijgen. De achteruitgang voor deze categorie ondernemers bedraagt bij een verschuldigde belasting van f 2525 maximaal f 737,50 (ten opzichte van het huidige bedrag van f 2300 maximaal f 485). Daarentegen betekent de nieuwe regeling een hogere vermindering voor ondernemers in het traject van f 2525 tot f 4150. Deze bedraagt maximaal f 162,50 (f 165 bij het bedrag van f 2300). Aldus houdt de voorgestelde wijziging naar onze verwachting een budgettair neutraal resultaat in. Aangezien de verminderingen op grond van de kleine-ondernemersregeling per kalenderjaar gelden, kan de nieuwe opzet van de regeling pas in werking treden met ingang van het komende kalenderjaar. Voor het lopende kalenderjaar wordt daarom voorgesteld om – rekening houdend met het feit dat alleen gedurende het laatste kwartaal daarvan de nieuwe tarieven gelden – het bedrag van f 2300 uit de huidige regeling te verhogen tot f 2350.

Minimumbedragen voor teruggaaf van omzetbelasting aan buitenlandse ondernemers

In overeenstemming met artikel 7, lid 1, van de achtste richtlijn van de Raad van de Europese Gemeenschappen betreffende de harmonisatie van de wetgevingen der Lid-Staten inzake omzetbelasting (nr. 79/1072/EEG, PbEG L 331) is in artikel 33, vijfde lid, van de Wet op de omzetbelasting 1968 het recht op teruggaaf van omzetbelasting voor buitenlandse ondernemers die hier te lande geen belasting zijn verschuldigd, gebonden aan bepaalde minimumbedragen. Voor teruggaafverzoeken die betrekking hebben op een binnen een kalenderjaar gelegen tijdvak van ten minste drie maanden geldt een minimum belastingbedrag van f 550. Betreft het verzoek een kalenderjaar of een tijdvak van minder dan drie maanden – hetgeen is toegestaan als dit tijdvak het resterende gedeelte van een kalenderjaar betreft – dan geldt een minimum belastingbedrag van f 70. Deze bedragen zijn afgeleid van de in de achtste btw-richtlijn genoemde minimumbedragen van onderscheidenlijk 200 en 25 Europese rekeneenheden. Op grond van artikel 7, lid 2, van die richtlijn dienen laatstbedoelde bedragen te worden omgerekend in nationale valuta tegen de koers van de Europese rekeneenheid per 1 januari van het jaar waarin het tijdvak is gelegen waarover teruggaaf wordt gevraagd. De Lid-Staten mogen de uit de omrekening voortvloeiende bedragen in nationale valuta met maximaal 10% naar boven of naar beneden afronden.

Sinds de aanpassing van de Wet op de omzetbelasting 1968 aan de achtste btw-richtlijn per 1 januari 1981 is de Europese rekeneenheid ten opzichte van de gulden in waarde gedaald, onlangs nog bij de op 6 april 1986 door de landen die samenwerken in het Europese Monetaire Stelsel overeengekomen koerswijzigingen van de EMS-munten. De nieuwe spilkoers van de Europese rekeneenheid – de ECU – is voor de gulden 2,40935. Hierdoor zullen de in artikel 33, vijfde lid, van de Wet op de omzetbelasting 1968 opgenomen bedragen van f 550 en f 70 met ingang van 1 januari 1987 moeten worden verlaagd, naar verwachting tot onderscheidenlijk f 480 en f 60. Ook in de toekomst kan wijziging van deze bedragen weer nodig zijn. Daarbij is het zaak deze snel te kunnen doorvoeren. In verband hiermee wordt voorgesteld in genoemd artikel 33, vijfde lid, een delegatiebepaling op te nemen die het mogelijk maakt de

minimum teruggaafbedragen voortaan bij ministeriële regeling te wijzigen. Het ligt in ons voornemen zulks te doen met ingang van 1 januari 1987.

Dereguleringsaspecten

Het wetsvoorstel is gezien op de criteria die zijn opgenomen in de beknopte vragenlijst die is opgenomen in de Aanwijzingen inzake de toetsing van ontwerpen van wet en van algemene maatregel van bestuur van de minister-president d.d. 16 januari 1985 (Stcrt. 18). Het wetsvoorstel strekt tot een verhoging van de opbrengst van de omzetbelasting. Het voorstel heeft geen samenhang met niet-fiscale regelingen. Voor de uitvoering van het wetsvoorstel worden geen nieuwe organen of bestuursinstrumenten in het leven geroepen. De belastingdienst zal de belasting kunnen blijven heffen op dezelfde wijze als thans het geval is. Behoudens de hogere belastingdruk brengt het voorstel geen lastenverzwaring voor particulieren en bedrijfsleven met zich. Er zullen derhalve geen personele gevolgen zijn voor de overheid en voor de belastingplichtigen.

Gelet op de aard van het voorstel verwachten wij, dat het justitiële apparaat niet zal worden geconfronteerd met een grotere werkdruk.

Artikelsgewijze toelichting

Artikel I, onderdelen A en B

De verhoging van de tarieven is neergelegd in artikel I, onderdelen A en B.

Artikel I, onderdeel C

Deze bepaling regelt de aanpassing van de kleine-ondernemersregeling voor het jaar 1986.

Artikel I, onderdeel D

De verhoging van het landbouwforfait heeft tot doel dat aan te passen aan de verzwaring van de btw-druk voor de landbouwers die onder de landbouwregeling vallen.

Artikel I, onderdeel E

Dit onderdeel bevat voor tabaksfabrikanten de aanpassing van het omzetbelastingtarief.

Artikel I, onderdeel F

Dit onderdeel strekt ertoe bij ministeriële regeling de in de Wet op de omzetbelasting 1968 opgenomen minimumbedragen voor teruggaaf van omzetbelasting aan buitenlandse ondernemers zo nodig te kunnen vervangen. Verwezen zij naar de toelichting ter zake in het algemene gedeelte van deze memorie.

Artikel I, onderdelen G en H

Deze onderdelen bevatten de aanpassing van de berekeningswijze van de bijzondere verbruiksbelasting van personenauto's en van de bijzondere verbruiksbelasting van motorrijwielen. De wijzigingen vloeien voort uit de voorgestelde verhoging van het algemene tarief.

Artikel II

Dit artikel bevat de wijziging van de opzet van de kleine-ondernemers-regeling. Verwezen zij naar het algemene gedeelte van de memorie van toelichting.

Artikel III

Ondernemers die gewoonlijk aan niet-ondernemers leveren of diensten verrichten kunnen op grond van artikel 26 van de Wet op de omzetbelasting 1968 het zogenaamde kasstelsel toepassen. Dit betekent dat de belasting verschuldigd wordt op het tijdstip waarop de vergoeding wordt ontvangen. In het Uitvoeringsbesluit omzetbelasting 1968 (Stb. 423) zijn regels gegeven voor de wijze waarop die ondernemers de verschuldigde belasting moeten berekenen indien zij leveringen verrichten zowel van (nu) 5%-goederen als van (nu) 19%-goederen. In verband met de verhoging van de tarieven moet voor die regels een overgangsregeling worden vastgesteld, waarvoor bij dit artikel een delegatiebevoegdheid wordt geschapen.

Artikel IV

Dit artikel bevat een aantal overgangsbepalingen.

Eerste en tweede lid. Deze bepalingen strekken ertoe dat, ongeacht het tijdstip waarop de omzetbelasting wordt verschuldigd, leveringen en diensten zijn onderworpen aan de oude tarieven als zij worden verricht vóór 1 oktober 1986 en aan de nieuwe tarieven als zij op of na deze datum worden verricht. Ingeval reeds vóór 1 oktober 1986 omzetbelasting verschuldigd wordt ter zake van leveringen en diensten die op of na deze datum worden verricht, in welke gevallen de belasting wordt berekend tegen de oude tarieven, vindt correctie plaats. Alsdan wordt hetgeen hierdoor te weinig verschuldigd is geworden, alsnog verschuldigd op 1 oktober 1986.

Derde en vierde lid. Deze bepaling bevatten een overgangsregeling voor onroerend goed. Deze ziet onder meer op vóór 1 oktober 1986 gesloten koop- en aannemingsovereenkomsten inzake bouwwerken die vóór deze datum nog niet zijn geleverd c.q. opgeleverd, voorzover die overeenkomsten voorzien in termijnen die vervallen naarmate het werk vordert. Het doet daarbij niet ter zake wanneer die termijnen in feite moeten worden voldaan; ook wanneer deze slechts aanleiding geven tot het berekenen van zogenaamde bouwrente kan de overgangsregeling toepassing vinden.

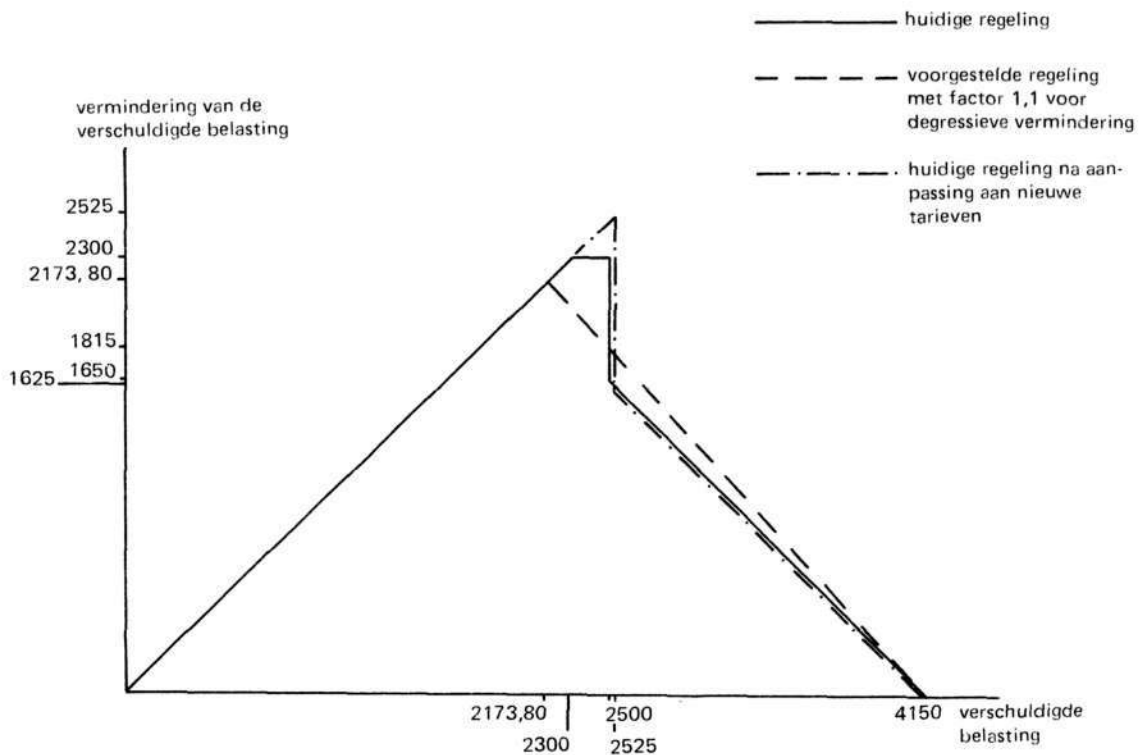
Artikel V

Indien een ondernemer aan zijn personeel spijzen en dranken verstrekt tegen een prijs die lager is dan 125 percent van de aanschaffingskosten, wordt op grond van artikel 3 van het Besluit uitsluiting aftrek omzetbelasting 1968 de aftrek uitgesloten tot 7% van het verschil. Dit percentage, dat de gemiddelde belastingdruk weergeeft op de doorgaans in bedrijfskantines verstrekte spijzen en dranken, moet in verband met de onderhavige tariefverhogingen worden verhoogd tot 8 percent.

Ingevolge artikel 16, tweede lid, van de Wet op de omzetbelasting 1968 dient een koninklijk besluit tot wijziging van het Besluit uitsluiting aftrek omzetbelasting 1968 achteraf bij wet te worden goedgekeurd. De onderhavige bepaling strekt ertoe die goedkeuring reeds ter gelegenheid van dit wetsvoorstel te verkrijgen, zodat goedkeuring bij wet achteraf niet meer nodig is.

De Minister van Financiën,
H. O. C. R. Ruding

De Staatssecretaris van Financiën,
H. E. Koning

Bijlage**Overzicht van de financiële gevolgen voor de rijksbegroting**

1. Behoort bij wetsontwerp/nota/brief inzake: Wijziging van de Wet op de omzetbelasting 1968
2. Ingediend/Ingezonden:

-
1. Omschrijving van het voorstel: Verhoging van beide tarieven met één procentpunt
 2. Beoogde datum van inwerkingtreding/ingang: 1 oktober 1986
-

Financiële gevolgen voor de rijksbegroting (in miljoenen guldens)	Begrotingsjaar X (laatst ingediende begroting)	Meerjarenramingen			
		(jaar X+1)	(jaar X+2)	(jaar X+3)	(jaar X+4)
Uitgaven					
1.1					
1.2 Specificatie					
e.v.					
2. Totaal					
3. Reeds opgenomen in begroting en in meerjarenramingen					
4. Verhoging/Verlaging t.o.v. begroting en meerjarenramingen					
Ontvangsten					
1.1	175 mln	2040 mln			
1.2 Specificatie					
e.v.					
2. Totaal					
3. Reeds opgenomen in begroting en in meerjarenramingen					
4. Verhoging/Verlaging t.o.v. begroting en meerjarenramingen					

Toelichting op de raming:

Compensatie: n.v.t.

Prestatiegegevens: n.v.t.

KM 004